

Posudek vedoucí závěrečné práce

Vedoucí závěrečné práce: Mgr. Lucie Jakubcová Hajdušková, Ph.D.

Oponent závěrečné práce: Mgr. Magdalena Novotná, Ph.D.

Autor závěrečné práce: Bc. Marina Jonášová

Obor: Učitelství výtvarné výchovy pro 2. stupeň základní školy a střední školy a základní umělecké školy [0114TA300100]

Akademický rok: 2023/2024

Název práce: Kultura Neslyšících ve výuce výtvarné výchovy

Obsah a cíl práce, věcné zpracování (teoretické a metodologické zakotvení, náročnost tématu, inovativnost, přínos práce, formulace závěrů)

Studentka si vybrala téma, které je jí osobně blízké, aktivně se v něm pohybuje a svou prací hledala cestu, jak ještě lépe a důsledně tomu, co žije osobně i profesně, rozumět. V našem oboru je zatím prací, které by přibližovaly svět, kulturu a umění Neslyšících málo, proto považují práci Mariny Jonášové za podnětný a potřebný příspěvek k rozvoji didaktiky a teorie výtvarné výchovy.

Téma, které si autorka vybrala je velmi náročné, protože nespadá, k již solidně probádaným a popsaným jevům ze skutečnosti. Jde o jevy aktuální a tím pádem proměnlivé, neustále se vyvíjí pojmy a teorie, kterými jsou popisovány a vysvětlovány. Navíc vyžadují, aby na ně bylo nahlíženo z různých perspektiv (filosofická, lingvistická, antropologická, psychologická, sociologická, pedagogická, speciálně pedagogická, kulturologická ad.), zodpovědně a s vědomím vlastní pozice ve zkoumaném problému. Autorka svou práci zakotvila s oporou o aktuální a relevantní odborné prameny.

V teoretické části práce autorka vysvětluje klíčové pojmy a problémy vybraného tématu (kultura, identita, Neslyšící vs. neslyšící, jazyk vs. řeč, znak, gesto, umění neslyšících a vzdělávání), z umění se stručně věnuje filmu, fotografii a zaměřuje se na jeden z proudů umění Neslyšících De'VIA. Teoretickou část uzavírá stručným vhledem do historie vzdělávání neslyšících u nás a připravuje tak přechod k didaktické části diplomové práce. V ní autorka představuje výtvarný projekt (navržený, částečně realizovaný a reflektovaný), jehož klíčové téma je kultura Neslyšících. Projekt je zároveň metodou sběru dat pro akční participační výzkumnou sondu, jejímž cílem bylo zmapovat žákovské prekoncepty, zjistit okolnosti výuky výtvarné výchovy na téma kultura Neslyšících. A na základě těchto dat pak projekt evaluovat a alterovat. Metodologie výzkumné sondy je stručně a jasně popsána, je vybrána a realizována poučeně a přiléhavě vzhledem ke zkoumanému tématu (projekt doplňuje dotazníkové šetření a polostrukturované rozhovory se dvěma vybranými respondentkami). Autorka si klade pět výzkumných otázek: 1. Jaký prostor téma kultura Neslyšících zaujímá v hodinách výtvarné výchovy ve třídě s žáky se sluchovým postižením? Jak se tato realita projevuje ve zkoumané škole a v hodinách výtvarné výchovy. 2. Jakými způsoby a postupy lze kulturu Neslyšících žákům se sluchovým postižením představit v rámci výtvarné výchovy? 3. Jaké jsou vzdělávací cíle a vzdělávací obsah projektu, který seznamuje žáky s kulturou Neslyšících? 4. Jaké jsou charakteristické rysy a problémy vyučování výtvarné výchovy zaměřené na kulturu Neslyšících ve výuce s neslyšícími žáky? a 5. Za jakých podmínek může slyšící učitel představit žákům se sluchovým postižením kulturu Neslyšících?

Na základě výzkumné sondy je autorka schopná formulovat jasné potřeby (vyučujících, žáků) a problémy (oboru, vzdělávání v oboru: např. „aktuálně v České republice není k dispozici vzdělávání českého znakového jazyka v tomto odborném zaměření pro výtvarnou výchovu“). Výtvarný projekt je

členěn do pěti bloků (tematických celků), je navázaný na příslušné RVP a je koncipován pro žáky se sluchovým postižením. Návrh obsahuje i alternace pro výuku žáků bez sluchového postižení. Navržené aktivity mohou působit ambiciózně a náročně. Ale z reflexí autorky (reflektivní deník/bilance) je patrné, že žáci dokázali na témata a pokládané otázky reagovat adekvátně. V závěru se autorka vrací k položeným výzkumným otázkám a formuluje na ně odpovědi. U otázky páté mi chybí tematizace vztahů žáků ve skupině. Toto téma je identifikovatelné ve výpovědích žáků a mohli bychom ho interpretovat jako jednu z podmínek úspěšné realizace vzdělávacího projektu. Zdá se mi to jako zajímavé téma pro další rozvedení.

V zadání práce je uvedeno, že autorka vypracuje také výtvarnou část – vizuální esej. Vzhledem k náročné životní situaci, kterou autorka procházela a náročnosti zpracovávaného tématu, jsme po dohodě na konzultaci tuto část práce opustily. Autorka tento fakt vysvětluje hned v úvodu práce.

Marina Jonášová záměrně a odůvodněně vnáší téma kultura Neslyšících do výuky výtvarné výchovy, svou práci ohledává, jaké obsahy vyučovat, jak je transformovat ve vzdělávací obsah, kde, kdy a jakými způsoby jim učit. Popisem a reflexí své vlastní cesty pomáhá dalším vyučujícím netápat, ale vydat se na podobnou cestu připraveněji a zodpovědněji.

Struktura práce (členění kapitol, logická provázanost)

Práce je jasně strukturována, klíčové pojmy a problémy jsou důsledně vysvětlovány a popisovány, práce je členěna do na sebe logicky navázaných kapitol. Text je doprovázen přílehlavou a popisky řádně opatřenou obrazovou dokumentací.

Správnost citace a odkazů na literaturu, grafické, formální a jazykové zpracování

Autorka cituje a odkazuje podle bibliografické normy, v seznamu literatury jsou náležitě uvedeny použité zdroje. Grafické zpracování práce je na ucházející úrovni, v práci se místy objevují překlepy, ale po jazykové stránce je práce na vysoké úrovni.

Práci doporučuji k obhajobě.

8. 8. 2024

Podpis